

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.21.495/2018/3.

A tanács tagjai: . Kollár Márta a tanács elnöke
 . Kocsis Ottilia előadó bíró
 . Puskás Péter bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Vadkerti Tibor kamarai jogtanácsos

Az alperes:

Az alperes képviselője: . Gaál Zsolt ügyvéd

A per tárgya: kölcsön

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék
2.Pf.20.534/2017/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Járásbíróság
16.P.22.164/2016/17.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

- Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes jogelődje az alperessel a d-i 8074/1 hrsz.-ú ingatlanára bejegyzett jelzálogjoggal is biztosított 5.000.000 forint kölcsön folyósítására 2005. január 31-én kötött kölcsönszerződést 2006. március 28-án felmondta. Az alperessel szemben házastársi közös vagyon megosztása iránt 2006-ban, a jelzálogjogosult perben állása

mellett indított perben a Debreceni Ítéltábla 2013. december 3-án jogerős, Pf.IV.20.472/2013/3. számú részítéletével az ingatlant érintő, tulajdonjog megállapítása és a közös tulajdon megszüntetése iránti keresetet elutasította.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a 2016. április 20-án indult fizetési meghagyásos eljárást követő perben a keresetében az alperest 11.350.297 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni. Az elévülést megszakító körülményként hivatkozott a 2006. évi perindításra, az alperes teljesítésére 2008-ban, a fizetési felszólítására 2011. augusztus 18-án.
- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte elévülésére hivatkozással.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította. Indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. (a továbbiakban: Ptk.) 324-327. §, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3), a 164. § (1) bekezdés felhívásával az alperes elévülési kifogását alaposnak ítélte. Megállapította, hogy a felperes követelése a felmondással esedékessé vált, annak elévülése 2006. március 24-én kezdődött. Az alpereshez megérkezett írásbeli fizetési felszólítást, figyelemmel a Ptk. 199. § és a 214. § (1) bekezdés rendelkezésére is a felperes nem igazolt. A követelését bírósági úton sem érvényesítette, a házassági vagyonközösségi perben a kényszerű perben állása sem annak, sem a Ptk. 326. § (2) bekezdés szerint az elévülés nyugvására okot adó körülménynek nem tekinthető. Az elévülés 2008. szeptember 2-án az alperes befizetése miatt megszakadt és újrakezdődött. Újabb megszakadás, nyugvás hiányában 2013. szeptember 2-án az elévülés bekövetkezett.
- [5] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése folytán hozott ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indokolásában a fellebbezés kapcsán a Ptk. 327. § (1) és 326. § (2) bekezdés felhívásával hangsúlyozta, hogy a felperes nem hivatkozhatott alappal az elévülést megszakító vagy nyugvására okot adó körülményként az alperessel szemben a házastársa által tulajdonjog megállapítása és közös tulajdon megszüntetése iránt indított peres eljárásra, e perben kényszerű alperesi pertársként a bírósághoz címzett nyilatkozataira. Nem volt elzárva attól, hogy az alperessel szemben érvényesítse a kötelmi igényét. Ugyanakkor a követelését az elévülés nyugvása esetén is csak 2014. december 3-ig érvényesíthette.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a keresetének helyt adó határozat hozatalát, másodlagosan az eljárt bíróságok új eljárásra utasítását kérte. Megsértett jogszabályként a Ptk. 326. § (1), a 327. § (1) és a Pp. 221. § (1) bekezdést jelölte meg. A jogszabálysértést azzal indokolta, hogy a jogerős ítélet indokolás nélkül nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a 2006-ban indult perben az elsőfokú bíróság - a másodfokú bíróság által hatályon kívül helyezett - ítéletével, majd a megismételt eljárásban hozott - másodfokú bíróság részítéletével megváltoztatott - ítéletével is elrendelte a jelzálogjoggal terhelt, a követelését biztosító ingatlan árverési értékesítését azzal, hogy a befolyó vételárból elsősorban az ő követelését kell kielégíteni. Ugyanis ez igazolja, hogy az elévülést megszakította a perindítás, a kötelező perben állása, a bíróság határozatával az ingatlan árverési értékesítésének, a követelése kielégítésének az elrendelése.
- [7] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [9] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság kötve volt a felülvizsgálati kérelemhez, csak az abban megjelölt ok alapján vizsgálhatta felül a jogerős határozatot. A felperes e kérelmében határozta meg az orvosolni kért jogsérelmét, a Kúria számára a felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit [Pp. 272. § (2), 275. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. 4.]. A Kúriának így kizárólag abban a jogkérdésben foglalhatott állást, hogy a jelzálogjog jogosult felperes perben állása a házastársi vagyoni jogvitában megszakította-e a kölcsön követelése elévülését.
- [10] A Ptk. 327. § (1)-(2) bekezdés alapján az elévülést a követelés bírósági úton való érvényesítése is megszakítja, ez esetben az elévülés az eljárás jogerős befejezése után újból megkezdődik. A követelés bírósági úton való érvényesítése a jogosult által a követelés érvényesítésére jog által felkínált bírói út lehetőségének az igénybevételeit jelenti. A zálogjog érvényesítésének törvényi szabálya, a Ptk. 255. § (1) bekezdés alapján a zálogtárgyból való kielégítés - ha jogszabály kivételt nem tesz - bírósági határozat alapján végrehajtás útján történik. Azaz a zálogjogosult részéről az tekinthető a biztosított követelése érvényesítésének, ha - választása szerint - keresetet indít az egyben zálogkötelezett személyi kötelezettel szemben a tartozása megfizetése, ha pedig a személyes adós és a

zálogkötelezett nem ugyanazon személy, a dologi kötelezett ellen a követelés zálogtárgyból való kielégítés tűrésére kötelezés iránt, és a bíróság jogerős, végrehajtható marasztaló határozatot hoz. Az elévülést megszakító jogi ténynek a perindítás, vagy az azzal azonos megítélés alá eső bármely jogcselekmény [választottbíróági, fizetési meghagyásos eljárás], alperesi pozícióban a viszontkereset előterjesztése, a beszámítási kifogás érvényesítése minősül, feltéve ha annak tárgyában a bíróság érdemi döntést is hoz [BH2007. 408., BH2017. 51.].

[11] A fent kifejtettek értelmében az elévülés megszakadása joghatás eléréséhez a jogosult aktív cselekedetére van szükség. Nem szakítja meg az elévülést az olyan bírósági eljárás, amely nem a követelés érvényesítésére irányul. A jelzálogos hitelező felperes perben állása mellett a házastársak tulajdoni jogvitájának, házassági vagyoni jogi igénynek a rendezésére irányuló per nem a felperes követelésének a kielégítését célozta. Ezzel az eredménnyel csak eshetőlegesen, több előfeltétel teljesülése esetén járhatott volna: ha a házastársnak az alperessel szemben érvényesített tulajdoni, majd a közös tulajdon megszüntetése iránti igénye is alapos, a megszüntetés módjaként a bíróság az értékesítést rendeli el, a végrehajtási árverés eredményes, és a befolyt árverési vételár fedezi a követelését.

[12] A felülvizsgálati kérelem kapcsán a Kúria rámutat a következőkre:
A (volt) házastársak ingatlanán fennálló közös tulajdon megszüntetésére a házasságról, családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény [a továbbiakban: Csjt.] 31. § (5) bekezdése értelmében a Ptk. közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó szabályai, a Ptk. 147-148. § az irányadóak. Ha valamely vagyontárgy (közös- vagy külön) vagyoni jellege vitás, a bíróság először ebben a kérdésben határoz a Csjt. alapján. A perbeli esetben is a közös tulajdon megállapítása előkérdése volt a közös tulajdon megszüntetésének. A megosztás Ptk. 148. § (1)-(3) bekezdés szerinti módjáról a bíróság szabad mérlegelési jogkörben, a sorrendiség és a Ptk. 148. § (4) bekezdés szem előtt tartásával határoz. A jelzálogos hitelező kielégítéséhez nem vezethet, ha a bíróság az egyik házastársat a másik házastárs tulajdoni illetősége megváltására jogosítja fel. Ekkor a követelés, mint passzív vagyon a házaspár egymás közötti belső jogviszonyában - az ellenérték (megváltási ár) és a teherviselési kötelezettség meghatározásánál - nyer elszámolást, az ingatlanon a közös tulajdon megszüntetése a bejegyzett zálogjogot nem érinti, az ingatlanon teherként fennmarad. A jelzálogos hitelező a követelését a külső jogviszonyra irányadó kölcsönszerződés alapján érvényesítheti (Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.21.421/2009/7). Más a helyzet az értékesítés elrendelésekor, miután jelzálogjog az árveréssel megszerzett ingatlant a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 137. § értelmében nem terhelheti. A perbíróságnak a Vht. 162. § (3)

bekezdés b) pont alapján a befolyt vételár felosztásának a módját a jelzáloggal biztosított, a Vht. 170. § (1) és a Ptk. 251. § (1) bekezdés alapján kielégítési elsőbbséget élvező követelést figyelembe véve kell megállapítania. E követelés kielégítése a feltétele a jelzálogjog törlésének és az árverési vevő ennek folytán szerez tehermentes tulajdonjogot. Az 1/2008. (V. 19.) PK vélemény V. ponthoz fűzött indokolása kitér arra is, hogy a közös tulajdonnak árverés útján való megszüntetése nem végrehajtási árverés, nem tartozás behajtása miatt történik a kényszerértékesítés. A perbíróság rendelkezését az indokolja, hogy a jelzálogjogosult a közös tulajdon megszüntetését célzó árverési eljárásról nem értesül, így kielégítési igényét sem tudja a végrehajtási eljárásban történő bekapcsolódásával a zálogjoggal terhelt ingatlan lefoglalása esetén irányadó Vht. 140. § (6) bekezdés és a 140/A. § szerinti végrehajtási nem peres (vitás esetben a Pp. 386. § alapján soron kívüli peres) eljárásban érvényesíteni.

[13] A Kúria a fent kifejtettekre tekintettel egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a házastársak tulajdoni jogvitájának rendezésére irányuló per nem jelentette a jelzálogos hitelező felperes által a követelése bírósági úton való érvényesítését, így a követelése elévülését nem szakította meg. Azt pedig érdemben már nem vizsgálta, hogy ez a peres eljárás - amely ez előzőekben kifejtettek szerint vezethetett volna akár a követelés kielégítésére is - a Ptk. 326. § (2) bekezdés alapján tekinthető-e olyan akadálnak, amely miatt a felperes az adós alperessel szemben a kölcsönszerződésből fennálló követelését menthető okból nem tudta érvényesíteni. Ugyanis az elévülés nyugvására okot adó körülmény megszűnését követően az igény érvényesítésére korlátozott időtartam áll nyitva. Ez az akadály pedig a jogerős részítélet folytán 2013. december 3-án megszűnt, az ettől számított egy éven belül a felperes a követelését nem érvényesítette. 2016. április 20-án, a fizetési meghagyásos eljárás kezdeményezése időpontjában a követelése a Ptk. 324. § (1) bekezdés szerint elévült, a 325. § (1) bekezdés alapján bírósági úton már érvényesíthette, azaz elveszítette a követelése állami kényszer útján való érvényesítésének a lehetőségét.

[14] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[15] A felperes a Pp. 270. § (1) bekezdés szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles az alperes ügyvédi munkadíjból álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5), (6) bekezdés szerint a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban meghatározott felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni.

- [16] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [17] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pont zárja ki.

Budapest, 2018. október 9.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Kocsis Ottilia s.k.
előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző